

Strängnäs kommun

Uppföljning av granskningar
genomförda 2018 och 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och omfattning	4
1.3. Metod och genomförande	4
2. Granskning av kommunens arbetsmiljöarbete med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö.....	5
2.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder	5
2.1.1 Kommunstyrelsen	5
2.2. Sammanfattande bedömning.....	9
3. Granskning av kommunens uppföljning av intern kontroll.....	10
3.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder	10
3.1.1 Kommunstyrelsen	10
3.1.2 Socialnämnden.....	12
3.1.3 Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	13
3.1.4 Kulturnämnden	15
3.1.5 Barn- och utbildningsnämnden	17
3.1.6 Teknik- och fritidsnämnden	18
3.2. Sammanfattande bedömning.....	20
4. Granskning av räddningstjänsten.....	21
4.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder	21
4.1.1 Teknik- och fritidsnämnden	21
4.1.2 Kommunstyrelsen	22
4.2. Sammanfattande bedömning.....	23

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna följt upp tre av de fördjupade granskningar som genomfördes i Strängnäs kommun under 2018 och 2019. Sammanfattningsvis bedöms kommunen i stor utsträckning ha beaktat revisorernas iakttagelser och rekommendationer, samt vidtagit relevanta åtgärder utifrån lämnade rekommendationer. I några fall konstaterar vi att ett arbete pågår och en del rekommendationer bedömer vi därför inte beaktats fullt ut. I ett fall bedömer vi att revisorernas rekommendation inte har beaktats. I tabellen nedan redovisas en sammanställning av uppföljningen med angivelse av huruvida tillräckliga åtgärder vidtagits till följd av lämnade rekommendationer för respektive styrelse/nämnd.

Granskad styrelse/nämnd	Antal rekommendationer	Åtgärdad		
		Ja	Delvis	Nej
Granskning av kommunens arbetsmiljöarbete med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö				
Kommunstyrelsen	8	5	2	1
Granskning av kommunens uppföljning av intern kontroll				
Kommunstyrelsen	4	3	1	
Socialnämnden	4	3	1	
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	4	3	1	
Kulturnämnden	4	3	1	
Barn- och utbildningsnämnden	4	4		
Teknik- och fritidsnämnden	4	4		
Granskning av Räddningstjänsten				
Teknik- och fritidsnämnden	2	2		
Kommunstyrelsen	1	1		
Totalt	35	28	6	1

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisorerna granskar kommunstyrelsen och nämndernas verksamheter genom grundläggande granskning samt fördjupade granskningar inom utvalda områden. Revisorerna har beslutat att följa upp tre granskningar som genomfördes under 2018 och 2019.

1.2. Syfte och omfattning

Syftet med granskningen är att följa upp de åtgärder som vidtagits inom identifierade förbättringsområden samt vilka resultat som uppnåtts. Granskningen omfattar uppföljning av följande fördjupade granskningar:

- ▶ Granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (2019)
- ▶ Granskning av intern kontroll, fokus på processen kring uppföljning av intern kontroll (2019)
- ▶ Granskning av kommunens räddningstjänst (2018)

De granskningar som följs upp har inte ursprungligen genomförts av EY varför EY i viss utsträckning, där det inte varit tydligt, behövt tolka granskningarnas resultat och rekommendationer. Rekommendationerna som lämnades i de ursprungliga rapporterna återges i rapporten ordagrant.

1.3. Metod och genomförande

Utifrån granskningsrapporter, missiv, nämndernas svar samt uppföljande frågor kartläggs de åtgärder som vidtagits utifrån rekommendationerna genom dokumentgranskning samt kontakt med nyckelpersoner i respektive aktuell förvaltning.

2. Granskning av kommunens arbetsmiljöarbete med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö

2019 genomförde KPMG en granskning av kommunens arbetsmiljöarbete med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö. Granskningen syfte var att bedöma om kommunstyrelsen och Strängnäs Fastighets AB har säkerställt ett ändamålsenligt arbetsmiljöarbete med fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö.

I granskningen konstaterades att det i kommunen finns allvarliga brister i det systematiska arbetsmiljöarbetet och att kommunstyrelsen inte har en tillfredsställande styrning och uppföljning. Vidare konstaterades att kommunstyrelsen dock har en ambition att komma tillrätta med de identifierade problemen genom att avsätta resurser för arbetsmiljöarbetet. En översyn av det politiska ansvaret för arbetsmiljöfrågorna bedöms vara aktuellt då ansvar och resurser inte följs upp vid tillfället av granskningen.

Revisorernas sammanfattande bedömning av Strängnäs Fastighets AB var att arbetsmiljöarbetet sker på ett strukturerat och bra sätt och att bolaget har styrdokument som täcker upp vad som ingår i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

2.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Nedan följer i tur och ordning den rekommendation som lämnades i granskningen, tidigare lämnat svar på rekommendation i samband med granskningen, uppföljning av vidtagna åtgärder samt vår bedömning, det vill säga huruvida rekommendationen har beaktats av kommunstyrelsen.

2.1.1 Kommunstyrelsen

Rekommendation 1: Ta initiativ till att det förtydligas var det politiska arbetsgivaransvaret ligger och vad det innebär i praktiken för nämnder och kommunstyrelse i syfte att kopplingen mellan ansvar och resurser inom detta område blir tydligt i organisationen.

Svar på rekommendation 1¹: Av kommunstyrelsens svar framgår att det politiska ansvaret är kommunstyrelsens, vilket innebär att samtliga medarbetare ytterst är anställda under kommunstyrelsen.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Kommunledningskontoret hänvisar till kommunstyrelsens reglemente (2020-12-14 § 379), § 12, där det stipuleras att kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för all personal inom kommunförvaltningen i kommunen och därmed är ansvarig för kommunens personalpolitik och för frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Utifrån detta ansvar är HR-avdelningen organisatorisk placerad direkt under kommunstyrelsen, vilket medför att resurser tillgängliggörs för kommunstyrelsen att fullgöra detta arbetsgivaransvar. Kommunstyrelsens beslutanderätt har till viss del delegerats till HR-avdelningen (HR-chef och förhandlingschef), vilket framgår av kommunstyrelsens delegationsordning. Kommunledningskontoret uppger att det därigenom blir tydligt för nämnderna att vad gäller personalfrågor, däribland lönebildning, omplacering, disciplinära åtgärder och avsked, så är det kommunstyrelsen och, i det fall beslutanderätten har

¹ Revisorerna önskade i revisionskrivelsen svar från kommunstyrelsen senast 30 november 2019.

Kommunstyrelsen uppgav 2021 att man av misstag inte har svarat på revisionskrivelsen och lämnade därför ett svar den 24 februari 2021.

delegerats, HR-avdelningen som fattar beslut.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Det politiska arbetsgivaransvaret är förtydligt i kommunstyrelsens reglemente och är till viss del delegerat till HR-avdelningen enligt kommunstyrelsens delegationsordning.

Rekommendation 2: Säkerställ att de övergripande arbetsmiljömålen bryts ned till konkreta mål med tillhörande handlingsplaner inför år 2020.

Svar på rekommendation 2: Av kommunstyrelsens svar framgår att arbetsmiljömålen i kommunens arbetsmiljöpolicyn är inriktningsmål och att det åligger varje enskild verksamhet att beskriva de åtgärder och aktiviteter som ska vidtas för att de tre övergripande målen ska nås. Aktiviteter läggs in i arbetsplaner och/eller särskild handlingsplan per enhet/verksamhet/kontor. Målen följs upp enligt rutin för uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) samt i den årliga medarbetarenkäten.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Av kommunledningskontorets svar framgår att arbetsmiljömålen är inriktningsmål enligt kommunens styrmodell. Handlingsplaner läggs in i respektive enhets/verksamhets/kontors arbetsplan/kontorsplan. Dessa följs upp i linjeorganisationen, inte genom HR-avdelningen. En årlig uppföljning sker inom alla verksamheter utifrån ett antal frågor framtagna av HR-avdelningen. Uppföljningarna görs i kommunens informationssystem för arbetsmiljöhändelser (KIA). Övergripande analys och åtgärder presenteras för KS på sammanträdet i mars månad. I den årliga medarbetarenkäten ställs frågor kring arbetsmiljö, däribland vilka aktiviteter som genomförs i syfte att nå de tre målen i arbetsmiljöpolicyn.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Handlingsplaner läggs in i respektive enhets/verksamhets/kontors arbetsplan/kontorsplan. Dessa följs upp i linjeorganisationen, inte genom HR-avdelningen, enligt kommunens styrmodell.

Rekommendation 3: Ta fram en plan (med tillhörande tidsplan) för vilken rapportering som ska ske till kommunstyrelsen avseende arbetsgivarfrågorna i vilka det systematiska arbetsmiljöarbetet är en del.

Svar på rekommendation 3: Av kommunstyrelsens svar framgår att arbetsgivarfrågor rapporteras av HR-chef månatligen till kommunstyrelsen enligt framtaget årshjul. Redovisning av den årliga, övergripande uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, sker en gång per år under mars månad. Utöver det uppger kommunstyrelsen att kontorscheferna rapporterar till kommunstyrelsen en gång per år, enligt fastställd ordning, gällande arbetsmiljöförhållanden och sjukfrånvaro.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Kommunledningskontoret hänvisar till tidigare lämnat svar i februari 2021. På kommunstyrelsens sammanträde i december presenteras kommande års årshjul för rapportering av HR-frågorna av HR-chefen, vilket inkluderar arbetsmiljöfrågorna. Däribland rapporteras tidigare års resultat, resultat från avgångsenkät/samtal, sjukfrånvaro, lönekartläggning, kompetensförsörjningsplan etc.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. HR-avdelningen rapporterar valda delar vad gäller arbetsgivarfrågor, i vilka det systematiska arbetsmiljöarbetet är en del, enligt ett framtaget årshjul.

Rekommendation 4: Lägg in som en rutin i det systematiska arbetsmiljöarbetet att analyser av personalsättningen görs kopplat till arbetsmiljö, sjukfrånvaro och organisation.

Svar på rekommendation 4: Av kommunstyrelsens svar framgår att HR-avdelningen har som rutin i SAM att skicka en avgångsenkät med förutbestämda frågor till samtliga medarbetare som på eget initiativ väljer att lämna sitt arbete inom Strängnäs kommun. Vid sidan av avslutningssamtal mellan chef/medarbetare genomförs semistrukturerade avslutningssamtal av HR-avdelningen med chefer som väljer att sluta sin anställning. Resultatet redovisas till kommunstyrelsen två gånger per år.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Av kommunledningskontorets svar framgår att förvaltningen redovisar personalomsättning per kontor samt kommunövergripande, till kommunstyrelsen. Vi noterar att det av årshjulet inte framgår att personalomsättningen ska redovisas till kommunstyrelsen. Redovisning av avgångsenkät och avgångssamtal redovisas till kommunstyrelsen två gånger per år, i enlighet med vad som anges i årshjulet. Vidare svarar kommunledningskontoret att som ett led i att minska risken för personalomsättning pga. brister i arbetsmiljö/sjukfrånvaro, arbetar kommunen med evidensbaserade riskfaktorer utifrån en framtagna övergripande handlingsplan ("Handlingsplan för frisknärvaro"). Arbetet redovisas för kommunstyrelsen kontinuerligt.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Uppföljning av personalomsättningen sker genom bl.a. avgångsenkäter/samtal samt utifrån en handlingsplan för att minska riskerna vid personalomsättning. Det framgår dock inte av årshjulet om nyckeltal för personalomsättning redovisas till kommunstyrelsen årligen.

Rekommendation 5: Ta fram en plan för vilka åtgärder som ska göras för att alla tillbud, olycksfall, händelser av kränkande särbehandling m.m. ska registreras i KIA (kommunens informationssystem om arbetsmiljö) då det ansågs vara ytterst viktigt att anmälaren upplever att deras anonymitet är säkrad.

Svar på rekommendation 5: Av kommunstyrelsens svar framgår att HR-avdelningen kontinuerligt arbetar med att höja kompetensen bland kommunens chefer, samt att riktade insatser på arbetsplatsträffar (APT) genomförs med stöd från HR-avdelningen. Vidare påtalas att KIA-systemet även är ett system för lärande, varför systemet är öppet för kommunens medarbetare. Anmälningar som är av känslig karaktär tas bort av chef, för att undvika allmän insyn.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Av kommunledningskontorets svar framgår att övergripande åtgärder som pågår i syfte att stärka kunskaperna kring anmälan av arbetsmiljöhändelser är: utbildningar för chefer och arbetsmiljöombud, utbildningar till medarbetare på APT samt informationstext och utbildningsfilmer på intranätets chefs- och medarbetarportal. Vad gäller möjligheten att kunna anmäla anonymt uppger kommunledningskontoret att medarbetare, oavsett anmälan i KIA, har möjlighet och rätt att framföra missförhållanden till chef eller till överordnad chef via andra forum eller vid ett direkt samtal. Kommunledningskontoret uppger utöver det att inga anmälda arbetsmiljöhändelser (anmälda, risker, tillbud, olycksfall/skador eller kränkande

särbehandling) i KIA-systemet tas bort i den meningen att de raderas. Alla anmälda ärenden är dessutom dolda för allmän insyn till dess att chef har öppnat ärendet och har då möjlighet att vid behov begränsa åtkomst (ärendet döljs i systemet). Anmälare av arbetsmiljöhändelse är alltid anonym, det är endast händelsen som är synlig. Att dölja alla rapporterade händelser begränsar möjligheten att använda systemet och dess rapporterade händelser i lärande syfte. Möjligheten att begränsa åtkomst av anmälda arbetsmiljöhändelser i KIA är mycket god, vilket innebär att hela ärendet är dolt för "allmän insyn". Det bedöms därför inte att det är skäligt med en inställning i systemet som döljer alla anmälda arbetsmiljöhändelser.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Vi noterar att ett arbete fortsatt pågår för att stärka kunskaperna kring anmälan av arbetsmiljöhändelser i kommunen. Det har dock inte, vad vi kan se, tagits fram någon plan för vilka åtgärder som ska vidtas. Vidare argumenterar kommunen för att anonymiteten är tillräckligt säkrad.

Rekommendation 6: Kontinuerligt följa upp vad som är inrapporterat i KIA och att inrapporterade händelser av kränkande särbehandling ska redovisas.

Svar på rekommendation 6: Av kommunstyrelsens svar framgår att HR-avdelningen regelbundet uppdaterar KIA-systemet med inrapporterade arbetsmiljöhändelser.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Kommunledningskontoret anger att arbetsmiljöanmälningar i KIA följs upp två gånger per år, i enlighet med årshjulet, däribland kränkande särbehandling.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Inrapporterade händelser i KIA följs upp och återrapporteras till kommunstyrelsen två gånger per år, däribland kränkande särbehandling.

Rekommendation 7: Analysera de enheter som har anmärkningsvärt få anmälningar i KIA då det kan vara tecken på att alla händelser ej anmäls.

Svar på rekommendation 7: Kommunstyrelsen uppger i sitt svar att varje kontorschef tillsammans med övriga chefer och arbetsmiljöombud har till uppgift att följa arbetsmiljöarbetet inom varje kontor. Vidare beskrivs att den årliga uppföljningen av SAM fungerar som ett stöd för arbetet.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Av kommunledningskontorets svar framgår att det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp och utvärderas. Det framgår således inte hur de analyserar de enheter som har få anmälningar i KIA och vad det kan tänkas bero på.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *inte* har beaktats. De enheter som har anmärkningsvärt få anmälningar i KIA har inte analyserats. Vidare visar en sammanställning av SAM som vi har tagit del av att det finns brister i medarbetares kunskapsnivåer om SAM, vilket i sig kan tänkas vara en indikator på varför få anmälningar rapporteras i KIA.

Rekommendation 8: Undersök vilka förutsättningar som behövs i samverkan med de fackliga organisationerna för att kunna få arbetsmiljöombud till samtliga kommunens

arbetsplatser.

Svar på rekommendation 8: Av kommunstyrelsens svar framgår att kommunens chefer/HR-avdelning tillsammans med fackliga företrädare och arbetsmiljöombud för löpande samtal om arbetsmiljöombudets viktiga roll i organisationen.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Kommunledningskontoret anger att ett reviderat lokalt kollektivavtal om samverkan och arbetsmiljö i Strängnäs kommun partsgemensamt har arbetats fram och gäller från 2021-05-01. Syftet med avtalet är att stimulera arbetet för att nå en välfungerande lokal samverkan som utgår från arbetsplatsen avseende frågor som rör verksamheten och dess utveckling samt arbetsmiljö- och hälsoarbete. Därtill finns vägledningsmaterial för lokalt kollektivavtal om Samverkan i Strängnäs kommun. För att ytterligare stärka intresse och engagemang för arbetsmiljöombudets roll ses olika typer av insatser över inför 2022 inom ramen för de tillsatta horisontella medlen för arbetsmiljö. Ett av förslagen är en satsning på arbetsmiljöteam, där arbetsmiljöombud arbetar tillsammans med hälsoinspiratör och chef.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Arbetsmiljöombud finns inte på samtliga av kommunens arbetsplatser. Däremot har ett nytt lokalt kollektivavtal tecknats under 2021 där arbetsmiljöombudets roll ingår. Vidare ses andra typer av insatser över inför 2022 bl.a. vad gäller satsning på arbetsmiljöteam, där arbetsmiljöombud arbetar tillsammans med hälsoinspiratör och chef.

2.2. Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedöms kommunstyrelsen i stor utsträckning ha beaktat revisorernas iakttagelser och rekommendationer, samt vidtagit relevanta åtgärder utifrån lämnade rekommendationer. I ett par fall konstaterar vi att ett arbete pågår och en del rekommendationer har därför inte beaktats fullt ut. I ett fall har revisorernas rekommendation inte åtgärdats. I tabellen nedan redovisas en sammanställning av uppföljningen med angivelse av huruvida tillräckliga åtgärder vidtagits till följd av lämnade rekommendationer.

Granskad styrelse/nämnd	Antal rekommendationer	Åtgärdad		
		Ja	Delvis	Nej
Kommunstyrelsen	8	5	2	1

3. Granskning av kommunens uppföljning av intern kontroll

2019 genomförde KPMG en granskning av kommunens uppföljning av intern kontroll på uppdrag av revisorerna. Granskningens syfte var att bedöma om kommunstyrelsen och de granskade nämnderna bedriver ett systematiskt arbete med att säkerställa den interna kontrollen.

Den sammanfattande bedömningen var att kommunstyrelsen och nämnderna vid tidpunkten för granskningen hade ambitionen att bedriva ett systematiskt arbete med att säkerställa den interna kontrollen. Det mot bakgrund av att kommunens styrmodell och riktlinje för intern kontroll implementerades 2019 som vid granskningens tidpunkt ännu inte hade testats och utvärderats. Däremot konstaterades att kommunstyrelsen och nämnderna, med undantag för socialnämnden, ännu inte tagit fram rutin för arbetet med intern kontroll vilket den övergripande riktlinjen anger. Kommunstyrelsen och nämnderna har upprättat internkontrollplaner utifrån risk- och väsentlighetsanalyser samt genomfört uppföljning/återrapportering i enlighet med kommunens riktlinjer.

Vidare konstaterades att kommunstyrelsen och nämndernas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalyser varierar. Revisorerna påtalade att uppföljningen av den interna kontrollen i kommunen i delar fokuserar på att följa upp resultatet av verksamheten snarare än de processer och rutiner som ska verka för att säkra måluppfyllelsen i kommunen. Det konstaterades vidare att det finns ett behov av att säkerställa att såväl förtroendevalda som tjänstemän i förvaltningen har tillräckliga kunskaper om intern kontroll och hur kommunens riktlinjer för intern kontroll ska tillämpas i praktiken. Granskningen visade vidare att det finns ett behov att se över hur risk- och väsentlighetsanalys ska genomföras och vad som ska riskbedömas samt vilka kontrollpunkter som ska inkluderas i en internkontrollplan och vad som ska följas upp på annat sätt.

3.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Nedan följer i tur och ordning rekommendation, tidigare lämnat svar på rekommendation i samband med granskningen, uppföljning av vidtagna åtgärder samt vår bedömning - dvs. hur väl rekommendationen har beaktats av respektive styrelse/nämnd.

3.1.1 Kommunstyrelsen

Rekommendation 1: Utbilda samtliga ledamöter i intern kontroll för att säkerställa att det finns en samsyn och förståelse rörande vad intern kontroll är.

Svar på rekommendation 1: Av kommunstyrelsens svar framgår att processen för styrelse och nämnder, där internkontrollen ingår, för tillfället håller på att ses över. En återkommande utbildning om internkontroll och verksamhetsplanering kommer att införas för nya politiker och chefer. Ett sådant utbildningstillfälle för politiker och berörda tjänstepersoner planerades in under 2020.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Av kommunledningskontorets svar framgår att utbildningstillfället i internkontroll och verksamhetsplaner för politiker och tjänstemän som planerades att genomföras under 2020 genomfördes den 20 april 2020.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. En utbildning i internkontroll för förtroendevalda genomfördes i april 2020.

Rekommendation 2: Förtroendevalda bör årligen genomföra en egen risk- och väsentlighetsanalys.

Svar på rekommendation 2: Svar saknas.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Av kommunledningskontorets svar framgår att det under 2021 har genomförts workshops gällande risker och intern kontroll. Samtliga av kommunstyrelsens ledamöter har bjudits in för delaktighet i genomförande av risk- och väsentlighetsanalys. Enligt uppgift resulterade workshopen i ett flertal nya identifierade risker samt internkontrollpunkter.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. En workshop om internkontroll där risk- och väsentlighetsanalys utgör en stor del genomfördes under hösten 2021. Det framgår dock inte om den ska genomföras årligen i enlighet med rekommendationen.

Rekommendation 3: Ta fram alternativt revidera rutin för planering och uppföljning av intern kontroll samt tydliggör de förtroendevaldas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalyser och framtagande av internkontrollpunkter.

Svar på rekommendation 3: Av kommunstyrelsens svar framgår att det i processen för verksamhetsplaneringen kommer tillfälle och tid att avsättas för arbete med internkontroll, en process som ska gälla samtliga nämnder. Kommunstyrelsen kommer därigenom att involveras på ett tydligare sätt i framtagningen av internkontrollpunkter. Vidare svarar kommunstyrelsen att riktlinjer för intern kontroll kommer att kompletteras med en rutinmall som styrelse och nämnder ska använda. Riktlinjerna kompletteras med att internkontrollpunkter ska avse rutiner och processer som i sin tur är kopplade till målen. Riktlinjerna beslutas av kommunstyrelsen och gäller samtliga nämnder. Rutinen beskrivs tydliggöra ansvaret för kontroll och återkoppling av internkontrollen. Rutiner för respektive kontor ska beslutas av respektive kontorschef.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Kommunledningskontoret uppger att nya riktlinjer för intern kontroll beslutades i september 2020 och gäller för samtliga nämnder och förvaltningar. I de nya riktlinjerna framgår bl.a. att en ändamålsenlig internkontroll förutsätter delaktighet hos förtroendevalda vilket också uppges säkerställas i processen.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Nya riktlinjer för internkontroll gäller från och med september 2020. Där framgår bl.a. att en ändamålsenlig internkontroll förutsätter delaktighet hos de förtroendevalda.

Rekommendation 4: Se över vilka områden/kontrollpunkter som inkluderas i internkontrollplanen och gör en avvägning om dessa ska följas upp som en del av den interna kontrollen eller om de bör inkluderas i annan uppföljning av verksamheten.

Svar på rekommendation 4: I framtagandet av kommunstyrelsens internkontrollplan 2020-2022 har enligt uppgift en översyn av områden/kontrollpunkter genomförts. Kommunens nämndövergripande analysgrupp ska finnas som stöd för att styrelse och nämnder önskar resultatorienterade internkontrollpunkter till förmån för processorienterade.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Vid framtagandet av internkontrollplanen görs en avvägning kring vilka områden som ska följas upp. Samtliga områden/kontrollpunkter som sedan inkluderas i internkontrollplanen följs upp i samband med andra delårsrapporten samt årsredovisningen.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Ny internkontrollplan finns på plats där en avvägning kring vilka områden som ska följas upp har gjorts, men rekommendationen om att det bör göras en avvägning om dessa ska följas upp som en del av den interna kontrollen eller om de bör inkluderas i annan uppföljning av verksamheten framgår dock inte. Det framgår heller inte av kommunledningskontorets svar huruvida fler resultatorienterade internkontrollpunkter har ersatts till förmån för mer processorienterade internkontrollpunkter, något som uppgavs i tidigare lämnat svar.

3.1.2 Socialnämnden

Rekommendation 1: Utbilda samtliga ledamöter i intern kontroll för att säkerställa att det finns en samsyn och förståelse rörande vad intern kontroll är.

Svar på rekommendation 1: Av socialnämndens svar framgår att avsikten är att utbilda tjänstepersoner och förtroendevalda vad gäller intern kontroll.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Av socialkontorets svar framgår att en utbildning/workshop i internkontroll genomfördes i juni 2021.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. En utbildning/workshop för de förtroendevalda i internkontroll genomfördes i juni 2021.

Rekommendation 2: Förtroendevalda bör årligen genomföra en egen risk- och väsentlighetsanalys.

Svar på rekommendation 2: Svar saknas.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Socialkontoret hänvisar till föregående nämnda utbildningstillfälle/workshop där internkontrollpunkter arbetades fram och att det i internkontrollplanen för 2021-2023 finns risker, sannolikheter och konsekvenser inkluderade som baseras på workshopen.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. I det föregående nämnda utbildningstillfälle/workshop genomförde de förtroendevalda en egen risk- och väsentlighetsanalys. I internkontrollplanen för 2021-2023 finns risker, där sannolikhet och konsekvens bedömts, inkluderade. Socialkontoret anger att arbets sättet med workshop i syfte att genomföra risk- och väsentlighetsanalys är tänkt att genomföras årligen.

Rekommendation 3: Ta fram alternativt revidera rutin för planering och uppföljning av intern kontroll samt tydliggör de förtroendevaldas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalyser och framtagande av internkontrollpunkter.

Svar på rekommendation 3: Av socialnämndens svar framgår att nämnden ska sträva efter att sammanlänka arbetet med intern kontroll och arbetet med ledningssystem för kvalitet, samt övergå från att granska resultat till att granska rutiner och processer under 2020. Ändringar i nämndens rutin för intern kontroll ska övervägas genom att starta

framtagandet av förslag på riskområden på enhetsnivå. Dessutom ska risk- och konsekvensanalys genomföras av tjänstepersoner och förtroendevalda tillsammans. Vid återkoppling till nämnden ska också mer utförligt redogöras för vilka åtgärder som vidtagits, samt uppnådda eller förväntade effekter.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Socialkontoret hänvisar återigen till tidigare nämnda utbildningstillfälle/workshop som genomfördes i juni 2021. Enligt socialkontoret utmynnade workshopen i punkterna till internkontrollplanen som är en bilaga till verksamheten.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Genomförd workshop har resulterat i ny internkontrollplan för 2021-2023 där de förtroendevalda har varit aktiva i framtagandet. Nämnden har dock inte tagit fram egna rutiner för planering och uppföljning av intern kontroll utifrån kommunens riktlinjer för internkontroll.

Rekommendation 4: Se över vilka områden/kontrollpunkter som inkluderas i internkontrollplanen och gör en avvägning om dessa ska följas upp som en del av den interna kontrollen eller om de bör inkluderas i annan uppföljning av verksamheten.

Svar på rekommendation 4: Av socialnämndens svar framgår att vid val av granskningsområden ska nämndens behov av fortlöpande information om verksamheten och den interna kontrollen skiljas åt.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Socialkontoret uppger att det i internkontrollen finns kontrollpunkter från samtliga av kommunfullmäktiges mål som är grupperade i fyra perspektiv: invånare, samhälle, medarbetare och ekonomi i syfte att åstadkomma balans i styrningen. Det innebär att både ha ett yttre och inre fokus där olika intressen målsätts och balanseras till en helhet. Vidare anger socialkontoret att även kvalitet och volym följs upp och månadsvis delges socialnämnden från och med 2021.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Socialnämnden har sett över vilka områden/kontrollpunkter som bör inkluderas i internkontrollplanen och vilka som bör inkluderas i annan uppföljning av verksamheten.

3.1.3 Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Rekommendation 1: Utbilda samtliga ledamöter i intern kontroll för att säkerställa att det finns en samsyn och förståelse rörande vad intern kontroll är.

Svar på rekommendation 1: Av miljö- och samhällsbyggnadsnämndens svar framgår att nämnden tillsammans med övriga nämnder och förvaltningen återkommande har utbildning för nya politiker och chefer om hur internkontrollen fungerar tillsammans med verksamhetsplaneringen. Planen är att en utbildningsdag för politiken och berörda tjänstepersoner ska ske under 2020.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Kontoret uppger att det i april 2020 erbjöds ett utbildningstillfälle i form av en föreläsning och workshop för förtroendevalda, kontorschefer och verksamhetscontrollers.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. En utbildning i internkontroll för förtroendevalda, kontorschefer och verksamhetscontrollers genomfördes i april 2020.

Rekommendation 2: Förtroendevalda bör årligen genomföra en egen risk- och väsentlighetsanalys.

Svar på rekommendation 2: Av miljö- och samhällsbyggnadsnämndens svar framgår att en risk- och väsentlighetsanalys genomförs i form av en workshop i mindre grupper. Inför internkontrollen 2021 ska workshopen föregås av att alla ledamöter gör en egen analys först för att sedan diskutera analysen i mindre grupper.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Under vår och höst 2021 genomförde miljö- och samhällsbyggnadsnämnden en workshop för att identifiera möjliga risker inom nämndens verksamhetsområde. Enligt samhällsbyggnadskontoret hade de förtroendevalda möjlighet att inför workshopstillfället skicka in förslag på riskpunkter. Det fanns även möjlighet att lägga till punkter vid själva workshoptillfället. Nämndens ledamöter delades in i tre olika smågrupper som riskbedömde de olika posterna. I internkontrollplanen för 2021-2023 finns risker, sannolikheter och konsekvenser inkluderade som baseras på workshopen. Av samhällsbyggnadskontorets svar planerar nämnden att workshopen, i enlighet med övergripande riktlinje, ska vara ett element i processen av framtagandet av internkontrollpunkter varje år.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. En workshop om internkontroll där risk- och väsentlighetsanalys utgör en stor del genomfördes under vår och höst 2021 och planeras att genomföras årligen.

Rekommendation 3: Ta fram alternativt revidera rutin för planering och uppföljning av intern kontroll samt tydliggör de förtroendevaldas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalyser och framtagande av internkontrollpunkter.

Svar på rekommendation 3: Av miljö- och samhällsbyggnadsnämndens svar framgår att en revidering av de kommunövergripande riktlinjerna kommer att ske, varefter nämnden ska besluta om sina egna rutiner. I dessa rutiner kommer det att tydliggöras hur återrapporteringen ska ske till nämnden.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Utifrån de nya riktlinjerna gällande intern kontroll i kommunen från 2020 har miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ändrat sina rutiner:

- a. Verksamhetscontroller har anställts för att ytterligare komplettera den organisation som arbetar med den interna kontrollen.
- b. I det årliga arbetet med den nya verksamhetsplanen görs analys av förutsättningar för planperioden, viktiga förhållanden för nämndens resultat och förväntat resultat. Dessa avsnitt bygger på en reflektion över föregående periods resultat samt omvärldsspaning inom nämndens område.
- c. Från och med årsrapport för 2019 redovisas vilka metoder som har använts för att undersöka respektive internkontrollpunkt. Det kommer även att redovisas i framtida rapporter.
- d. Uppföljningen sker i samband med delårsrapport 2 och årsrapport. Identifierade brister/möjliga förbättringar i internkontrollplanen hanteras på olika sätt beroende på förutsättningar.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Utifrån kommunens nya (2020) riktlinjer för internkontroll har miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ändrat sina rutiner, men av vad vi har sett så har nämnden inte tagit antagit en rutin för planering och uppföljning av intern kontroll. Vad gäller de förtroendevaldas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalyser och framtagande av internkontrollplaner hänvisas till genomförd workshop.

Rekommendation 4: Se över vilka områden/kontrollpunkter som inkluderas i internkontrollplanen och gör en avvägning om dessa ska följas upp som en del av den interna kontrollen eller om de bör inkluderas i annan uppföljning av verksamheten.

Svar på rekommendation 4: Av miljö- och samhällsbyggnadsnämndens svar framgår att det pågår ett arbete tillsammans med förvaltningen med att ta fram de "rätta" kontrollerna för den interna kontrollen.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Vid arbete med internkontrollpunkterna äger en workshop med alla ledamöter rum. Parallellt görs ett arbete med att formulera vilka förutsättningar som ses för planperioden, inklusive ny lagstiftning och andra externa förändringar, varefter ledamöterna har möjlighet att påpeka ytterligare riskområden. Vid nästa workshop görs riskvärderingen i smågrupper. Om någon av grupperna värderar risken till orange eller röd i riskmatrisen tas riskområdet med i internkontrollplanen. Ett undantag kan vara om det bedöms att risken hanteras mer effektivt i annat forum, exempelvis genom verksamhetsuppföljning flera gånger per år.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har sett över vilka områden/kontrollpunkter som ska inkluderas i internkontrollplanen utifrån genomförd risk- och väsentlighetsanalys.

3.1.4 Kulturnämnden

Rekommendation 1: Utbilda samtliga ledamöter i intern kontroll för att säkerställa att det finns en samsyn och förståelse rörande vad intern kontroll är.

Svar på rekommendation 1: Av kulturnämndens svar framgår att processen för en kommunövergripande verksamhetsplanering, inklusive intern kontroll, håller på att ses över. En återkommande utbildning om intern kontroll och verksamhetsplanering kommer enligt uppgift att införas för nya politiker och chefer. Ett utbildningstillfälle för politiker och berörda tjänstepersoner planerades in under 2020.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Av kulturkontorets svar framgår att det i april 2020 hölls en utbildning i internkontroll där förtroendevalda, kontorschefer och verksamhetscontrollers var inbjudna. Temat för denna utbildning var intern kontroll och styrning för att kunna bedriva en effektiv och säker verksamhet.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. En utbildning i internkontroll för förtroendevalda, kontorschefer och verksamhetscontrollers genomfördes i april 2020.

Rekommendation 2: Förtroendevalda bör årligen genomföra en egen risk- och väsentlighetsanalys.

Svar på rekommendation 2: Kulturnämnden beskriver sig vara involverad i framtagandet av risk- och väsentlighetsanalysen, men behöver ytterligare utbildning inom området för

att kunna genomföra analysen på ett bra sätt. Genom det utbildningstillfälle för politiker och berörda tjänstepersoner som planeras in under 2020, kommer både nämndens ledamöter och förvaltning att utveckla sina kunskaper inom området intern kontroll. I den gemensamma processen för verksamhetsplanering som enligt uppgift håller på att tas fram kommer nämndens risk- och väsentlighetsanalys ges ytterligare utrymme.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Kulturkontoret anger att en workshop i internkontroll genomfördes i juni 2020 på kulturnämndens sammanträde. Under workshopen arbetade nämnden med att titta på kommunfullmäktiges mål och diskuterade kulturnämndens mål utifrån det. Dessutom innehöll workshopen diskussion om internkontrollpunkterna. För att ytterligare utveckla internkontrollen har flera diskussionstillfällen hållits under 2021. Vid sammanträdet i mars 2021 diskuterades internkontrollen. Vid sammanträdet i juni 2021 hölls en workshop angående verksamhetsplan 2022-2024. Dessutom hölls ytterligare en workshop i september 2021.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. En workshop i internkontroll genomfördes i juni 2020 på kulturnämndens sammanträde. Därefter har flera liknande utbildningstillfällen genomförts. Det anges dock inte om workshopen är tänkt att genomföras årligen.

Rekommendation 3: Ta fram alternativt revidera rutin för planering och uppföljning av intern kontroll samt tydliggör de förtroendevaldas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalys och framtagande av internkontrollpunkter.

Svar på rekommendation 3: Av kulturnämndens svar framgår att riktlinjer för internkontroll kommer att kompletteras med en rutinmall. Rutin för arbetet med internkontroll, med stöd av den gemensamma mallen, kommer att beslutas av kontorschef under första delen av 2020.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Kulturkontoret hänvisar till de, av kommunstyrelsen beslutade, nya riktlinjer för intern kontroll som gäller från september 2020.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *delvis* har beaktats. Kulturkontoret hänvisar till kommunens nya (2020) riktlinjer för intern kontroll. Nämnden har dock inte tagit fram egna rutiner för planering och uppföljning av intern kontroll utifrån kommunens riktlinjer för internkontroll. De förtroendevalda har deltagit i risk- och väsentlighetsanalys genom tidigare beskrivna workshopar och utbildningstillfällen.

Rekommendation 4: Se över vilka områden/kontrollpunkter som inkluderas i internkontrollplanen och gör en avvägning om dessa ska följas upp som en del av den interna kontrollen eller om de bör inkluderas i annan uppföljning av verksamheten.

Svar på rekommendation 4: Av kulturnämndens svar framgår att nämnden tillsammans med förvaltningen kommer fortsätta att utveckla sina kunskaper inom intern kontroll och att arbeta med vilken typ av kontrollpunkter som är aktuella.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Hänvisning görs till kommunens riktlinjer för internkontroll, där det finns en mall för kontorsspecifik rutin samt övriga

rekommendationer för uppföljning. Under 2020 och i framtagandet av verksamhetsplan 2021 har nämnden tagit fasta på synpunkterna från revisionen och förutom de workshops och diskussioner som skedde i kulturnämnden diskuterade även presidiet, dåvarande nämndsekreterare och kulturchef tillsammans med verksamhetscontroller om dåvarande internkontrollpunkter var de rätta/bästa.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. I framtagandet av verksamhetsplan 2021 har kulturnämnden tagit fasta på revisionens rekommendation och gjort en avvägning om vilka internkontrollpunkter som är de rätta.

3.1.5 Barn- och utbildningsnämnden

Rekommendation 1: Utbilda samtliga ledamöter i intern kontroll för att säkerställa att det finns en samsyn och förståelse rörande vad intern kontroll är.

Svar på rekommendation 1: Av barn- och utbildningsnämndens svar framgår att processen för en kommunövergripande verksamhetsplanering, inklusive intern kontroll, håller på att ses över. En återkommande utbildning om intern kontroll och verksamhetsplanering kommer enligt uppgift att införas för nya politiker och chefer. Ett utbildningstillfälle för politiker och berörda tjänstepersoner planerades in under 2020.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Utbildningskontoret anger att det i april 2020 genomfördes en kommunövergripande utbildning/workshop dit samtliga politiker i kommunen var inbjudna. Barn- och utbildningsnämnden har genom arvodessystemet kännedom om vilka som deltog.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Utbildningen/workshopen i intern kontroll genomfördes i april 2020 dit samtliga politiker i kommunen var inbjudna att delta.

Rekommendation 2: Förtroendevalda bör årligen genomföra en egen risk- och väsentlighetsanalys.

Svar på rekommendation 2: Genom en årlig workshop är barn- och utbildningsnämnden involverad i framtagandet av internkontrollplanen. I den gemensamma processen för verksamhetsplanering som håller på att tas fram kommer nämndens risk- och väsentlighetsanalys ges ytterligare utrymme.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Av utbildningskontorets svar framgår att barn- och utbildningsnämnden årligen genomför en egen risk- och väsentlighetsanalys som en del i att ta fram kommande års internkontrollplan. Workshopen genomförs genom att nämnden ges en kort introduktion om vad internkontrollen syftar till och vad internkontrollplanen ska/bör innehålla. Därefter arbetar nämnden i grupper utifrån ett förslag på internkontrollpunkter som tagits fram av kontoret. Nämndens uppgift är att komplettera med egna förslag till uppföljningsområden, och att genom en risk- och väsentlighetsbedömning göra en prioritering av de föreslagna uppföljningsområdena. Resultatet av workshopen sammanställs och presenteras för nämnden på kommande sammanträde. Beslut om planen tas i samband med nämndens beslut om kommande års verksamhetsplan.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Barn- och utbildningsnämnden genomför årligen en egen risk- och väsentlighetsanalys som en del i att ta fram kommande års internkontrollplan genom en workshop. Det framgår dock inte huruvida det är tänkt att workshopen ska genomföras årligen.

Rekommendation 3: Ta fram alternativt revidera rutin för planering och uppföljning av intern kontroll samt tydliggör de förtroendevaldas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalyser och framtagande av internkontrollpunkter.

Svar på rekommendation 3: Av barn- och utbildningsnämndens svar framgår att riktlinjer för internkontroll kommer att kompletteras med en rutinmall. Nämnden kommer under första delen av 2020 att besluta om rutin för internkontroll, med stöd av den gemensamma mallen.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Utbildningskontoret hänvisar till de, av kommunstyrelsen beslutade, nya riktlinjer för intern kontroll som gäller från september 2020. Där är ansvarsfördelning och tillvägagångssätt förtydligade. Utifrån den mallen har barn- och utbildningsnämnden tagit fram en rutin för intern kontroll där de förtroendevaldas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalyser och framtagandet av internkontrollpunkter är definierade.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Nämnden har tagit fram egna rutiner för planering och uppföljning av intern kontroll utifrån kommunens riktlinjer för internkontroll där de förtroendevaldas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalyser och framtagandet av internkontrollpunkter är definierade.

Rekommendation 4: Se över vilka områden/kontrollpunkter som inkluderas i internkontrollplanen och gör en avvägning om dessa ska följas upp som en del av den interna kontrollen eller om de bör inkluderas i annan uppföljning av verksamheten.

Svar på rekommendation 4: Av barn- och utbildningsnämndens svar framgår att det i framtagandet av internkontrollplan 2020-2022 har gjorts en översyn av områden/kontrollpunkter. Uppföljningsområdena utgår främst från skollagens krav på huvudmannen, och kontrollpunkterna handlar till största delen om att kontrollera att fastslagna rutiner, planer och processer följs.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Av utbildningskontorets svar framgår att de "rätta" kontrollerna är de områden som nämnden får fram genom sin risk- och väsentlighetsanalys. Det förslag till uppföljningsområden som presenteras för nämnden tas fram i dialog mellan kontorsledningsgruppen och administrativa enheten, och bygger på de bedömningar och uppföljningar som de olika professionerna gör inom sitt uppdrag. Utöver detta får också nämnden komplettera med egna uppföljningsområden.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. De "rätta" kontrollerna är de områden som nämnden tar fram genom sin risk- och väsentlighetsanalys.

3.1.6 Teknik- och fritidsnämnden

Rekommendation 1: Utbilda samtliga ledamöter i intern kontroll för att säkerställa att det finns en samsyn och förståelse rörande vad intern kontroll är.

Svar på rekommendation 1: Av teknik- och fritidsnämndens svar framgår att förvaltningen föreslår att det införs återkommande utbildning för nya politiker samt tjänstepersoner. Förvaltningen planerar in en utbildningsdag för politiker och berörda tjänstepersoner under 2020 och där en extern föreläsare bjuds in.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Av kontorets svar framgår att det i april 2020 genomfördes en utbildning/workshop dit förtroendevalda, kontorschefer och verksamhetscontrollers var inbjudna.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Utbildningen/workshopen dit bland annat samtliga förtroendevalda var inbjudna genomfördes i april 2020.

Rekommendation 2: Förtroendevalda bör årligen genomföra en egen risk- och väsentlighetsanalys.

Svar på rekommendation 2: Av teknik- och fritidsnämndens svar framgår att förvaltningen arbetar för att ta fram en gemensam process för framtagande av nämndernas verksamhetsplan. I denna process föreslås att nämnderna ska genomföra ett utbildningstillfälle/workshop för att diskutera och ta fram en egen risk- och väsentlighetsanalys.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Teknik- och fritidsnämnden genomförde en workshop 2020, och två 2021, där bl.a. intern kontroll var en punkt. Nämnden planerar att fortsätta göra det framgent.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Teknik- och fritidsnämnden har de två senaste åren genomfört en egen risk- och väsentlighetsanalys i en workshop och planerar att fortsätta göra det framgent. Huruvida det är tänkt att göras årligen framgår dock inte.

Rekommendation 3: Ta fram alternativt revidera rutin för planering och uppföljning av intern kontroll samt tydliggör de förtroendevaldas delaktighet i risk- och väsentlighetsanalyser och framtagande av internkontrollpunkter.

Svar på rekommendation 3: Av teknik- och fritidsnämndens svar framgår att förvaltningen tar fram gemensamma riktlinjer och mall och att nämnderna därefter tar fram en egen rutin utifrån angiven mall. Rutin för arbetet med intern kontroll beräknas tas av nämnden våren 2020.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Utifrån kommunens riktlinjer för internkontroll har teknik- och fritidsnämnden för 2020 och 2021 tagit fram rutiner beslutade av kontorschef. De förtroendevalda deltog i framtagandet av internkontrollpunkterna.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Utifrån kommunens riktlinjer för internkontroll har teknik- och fritidsnämnden för 2020 och 2021 tagit fram rutiner beslutade av kontorschef. De förtroendevalda har deltagit i framtagandet av internkontrollpunkterna.

Rekommendation 4: Se över vilka områden/kontrollpunkter som inkluderas i

internkontrollplanen och gör en avvägning om dessa ska följas upp som en del av den interna kontrollen eller om de bör inkluderas i annan uppföljning av verksamheten.

Svar på rekommendation 4: Av teknik- och fritidsnämndens svar framgår att politiken bestämmer vilka kontrollpunkter som ska följas upp i intern kontrollen. Kommunen har en analysgrupp som kan vara behjälplig att bereda kontrollpunkter i samband med nämndens workshop.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Av kontorets svar framgår att de "rätta" kontrollpunkterna har tagits fram genom de tidigare nämnda aktiviteterna. Kontoret arbetar aktivt med att ta fram nyckeltal som ett komplement till nämndens internkontrollpunkter. Som ett komplement till internkontroll, nyckeltal samt delårs- och årsrapporter skriver kontoret en verksamhetsrapport till nämnden alla månader utom juli. Nämndens mål utgör grunden för rapporten.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Vi gör bedömningen att kontoret arbetar aktivt med att ta fram nyckeltal som ett komplement till nämndens internkontrollpunkter. Som ett komplement till internkontroll, nyckeltal samt delårs- och årsrapporter skriver kontoret en verksamhetsrapport till nämnden alla månader utom juli. Nämndens mål utgör grunden för rapporten.

3.2. Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedöms nämnderna i stor utsträckning ha beaktat revisorernas iakttagelser och rekommendationer, samt vidtagit relevanta åtgärder utifrån lämnade rekommendationer. I några fall konstaterar vi att ett arbete pågår och en del rekommendationer har därför inte beaktats fullt ut. I tre av fyra fall där vi bedömt att rekommendationen delvis har beaktats rör det sig om rekommendation 3 då nämnderna inte har tagit fram en rutin för planering och uppföljning av intern kontroll. I tabellen nedan redovisas en sammanställning av uppföljningen med angivelse av huruvida tillräckliga åtgärder vidtagits till följd av lämnade rekommendationer för respektive styrelse/nämnd.

Granskad styrelse/nämnd	Antal rekommendationer	Åtgärdad		
		Ja	Delvis	Nej
Kommunstyrelsen	4	3	1	
Socialnämnden	4	3	1	
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	4	3	1	
Kulturnämnden	4	3	1	
Barn- och utbildningsnämnden	4	4		
Teknik- och fritidsnämnden	4	4		

4. Granskning av räddningstjänsten

2018 genomförde KPMG en granskning av räddningstjänsten. Granskningens syfte var att bedöma om räddningstjänsten når upp till de krav som finns för verksamheten.

Den övergripande bedömningen var att Strängnäs kommuns räddningstjänst bedriver ett ändamålsenligt arbete i enlighet med Lagen om skydd mot olyckor, 2003:778, LSO.

I granskningen konstaterades att handlingsprogrammet som beslutats är ändamålsenligt och att räddningstjänsten sköts i enlighet med handlingsprogrammet. Revisorerna gjorde dock bedömningen att det saknas "en röd tråd" mellan kommunens övergripande mål och målen för räddningstjänsten. Vidare konstaterades att kommunen har en god samverkan med grannkommuner, vad som bedöms höja förmågan att hantera olyckor och bränder.

Den interna kontrollen av räddningstjänsten bedömdes dock som svag. Vidare beskrevs kommunen sakna en systematisk kompetensförsörjning vad gäller räddningstjänsten och bör därför systematisera kompetensförsörjningen.

4.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Nedan följer i tur och ordning rekommendation, tidigare lämnat svar på rekommendation i samband med granskningen, uppföljning av vidtagna åtgärder samt vår bedömning - dvs. hur väl rekommendationen har beaktats av respektive styrelse/nämnd.

4.1.1 Teknik- och fritidsnämnden

Rekommendation 1: Det saknas "en röd tråd" mellan kommunens övergripande mål och målen för räddningstjänsten.

Svar på rekommendation 1: Av teknik- och fritidsnämndens svar framgår att nämnden inte delar revisionens slutsatser med hänvisning till att kommunfullmäktiges övergripande mål har beaktats när handlingsprogrammet har tagits fram. Det beskrivs att flera av de övergripande målen för kommunen är svåra att bryta ned till direkta verksamhetsmål för räddningstjänsten. Förutom de mål som finns i handlingsprogrammet tas årligen ytterligare ett antal specifika mål för räddningstjänsten fram i teknik- och fritidskontorets års- och verksamhetsplanering. Uppföljningen av målen i handlingsprogrammet görs löpande och de flesta frågorna fortlöper under hela planperioden. Inom vissa områden, bland annat när det gäller trafiksäkerhetsfrågor, har arbetet blivit bättre under det senaste året. Trots att teknik- och fritidsnämnden inte delar revisionens bild beskrivs att arbetet med att ta fram ett nytt handlingsprogram som ska gälla för mandatperioden 2019-2022 påbörjas under hösten 2018, och att vid detta arbete kommer verksamheten att försöka göra kopplingarna till kommunens övergripande mål tydligare för att förstärka effekten av att ha en röd tråd genom hela beslutskedjan. Det nya handlingsprogrammet beräknas vara klart för beslut under våren 2019.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Teknik- och fritidskontoret bedömer att Handlingsprogrammet för skydd mot olyckor i Strängnäs kommun 2021-2023 har en tydligare koppling till kommunens övergripande mål. Nämndens mål har formuleringar som inkluderar räddningstjänstens verksamhet och i kontorsplanen konkretiseras uppdraget ytterligare genom kontorsledningens förväntningar på organisationen. Verksamheten följs därför regelbundet upp i samband med delårs- och helårsrapporter. Vidare svarar kontoret att räddningstjänstens verksamhet också beskrivs regelbundet i teknik- och fritidskontorets månatliga verksamhetsrapporter.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. I Handlingsprogram för skydd mot olyckor i Strängnäs kommun 2021-2023 finns en koppling till kommunens övergripande mål.

Rekommendation 2: Den interna kontrollen av räddningstjänsten är svag, vilken bör stärkas av teknik- och fritidsnämnden.

Svar på rekommendation 2: Av teknik- och fritidsnämnden svar framgår att det finns brister i den interna kontrollen, men att den har blivit bättre sedan 2017 genom tydligare uppföljning av både ekonomi och mål i systemet LIS. Uppföljningen görs både månads-, delårs- och årsvis. En orsak till problemet med uppföljning beskrivs vara att verksamheten enligt LSO hanteras i tre olika diarier. Förutom kommunens ordinarie system LEX använder räddningstjänsten administrationsprogrammet Core (byts under hösten 2018 till programmet Daedalos) där bland annat tillsyn, tillstånd och insatsrapporter hanteras i ett internt diarium. Dessutom genomförs sotning och brandskyddskontroll av en extern entreprenör som använder programmet SOT-2000 med ett eget internt diarium. Utdrag från diarierna i Core och SOT-2000 har sällan redovisats för teknik- och fritidsnämnden. Detta kommer att skärpas under hösten 2018 och komplettering av listorna kommer ske med delegationsbeslut, som presenteras vid varje nämndmöte.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per december 2021: Teknik- och fritidskontorets bedömning är att den interna kontrollen är tillräcklig för räddningstjänstens verksamhet i och med att i stort sett alla internkontrollpunkter samt vissa nyckeltal knyter an till räddningstjänstens verksamhet. Uppföljning av räddningstjänsten sker bland annat i andra delårsrapporten.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Däremot är det för oss svårt att bedöma huruvida internkontrollen har stärkts då vi inte givits möjlighet att jämföra dagens internkontroll mot hur den såg ut vid tidpunkten för den ursprungliga granskningens genomförande.

4.1.2 Kommunstyrelsen

Rekommendation 3: Det saknas en systematisk kompetensförsörjning vad gäller räddningstjänsten och bör därför systematisera kompetensförsörjningen avseende räddningstjänsten.

Svar på rekommendation 3: Av kommunstyrelsens svar framgår att kommunen arbetar med systematisk kompetensförsörjning enligt strukturen ARUBA, vilken sammanfattar fem viktiga områden: Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla och Avveckla. Räddningstjänsten har med utgångspunkt från ARUBA arbetat fram fem aktiviteter och åtgärder inom de olika områdena som säkrar en systematik i arbetet med kompetensförsörjning.

Uppföljning av vidtagna åtgärder per januari 2022: Kommunstyrelsen hänvisar till kompetensförsörjningsplanen för räddningstjänsten som upprättades i juli 2018 och reviderades i samband med uppföljningen i december 2021. Kompetensförsörjningsplanen har tagits fram för att säkra räddningstjänstens systematiska försörjning av önskad kompetens, både på kort och lång sikt. I syfte att skapa en attraktiv arbetsplats tillämpas ett antal aktiviteter. Räddningstjänsten har med utgångspunkt från ARUBA arbetat fram aktiviteter och åtgärder inom de olika områdena som ska bidra till att räddningstjänsten

har rätt kompetens på både kort och lång sikt.

Bedömning: Vi bedömer att rekommendationen *har* beaktats. Den reviderade kompetensförsörjningsplanen för räddningstjänsten bedöms vara ändamålsenlig.

4.2. Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedöms kommunen i stor utsträckning ha beaktat revisorernas iakttagelser och rekommendationer, samt vidtagit relevanta åtgärder utifrån lämnade rekommendationer. I samtliga fall har revisorernas rekommendationer beaktats. I tabellen nedan redovisas en sammanställning av uppföljningen med angivelse av huruvida tillräckliga åtgärder vidtagits till följd av lämnade rekommendationer för respektive styrelse/nämnd.

Granskad styrelse/nämnd	Antal rekommendationer	Åtgärdad		
		Ja	Delvis	Nej
Teknik- och fritidsnämnden	2	2		
Kommunstyrelsen	1	1		

Bilaga 1 Källförteckning

- ▶ Kommunstyrelsen
 - Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet
 - Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) KS mars 2021
 - Medarbetarenkät 2021 - Frågor om arbetsmiljö
 - Årshjul KS, 2021, HR-information
 - Avgångsenkät, 2020
 - Handlingsplan Sjukfrånvaro/frisknärvaro
 - Arbetsmiljöarbete KIA - Riskobservationer/tillbud och skador, Riskhantering
 - Lokalt kollektivavtal om samverkan och arbetsmiljö i Strängnäs kommun
 - Vägledningmaterial för lokalt kollektivavtal om Samverkan i Strängnäs kommun
 - Arbetsmiljöteam
 - Fördelning av arbetsmiljöuppgifter till kontorschef
 - Internkontrollplan 2021
 - Delårsrapport 2 2021
 - Internkontroll - inbjudan till utbildning och workshop
 - Riktlinjer för internkontroll
 - Risk- och väsentlighetsbedömning
 - Workshop - Verksamhetsplan 2022-2024, Kommunstyrelsen
 - Synpunkter workshop - Internkontroll

- ▶ Socialnämnden
 - Intern styrning och kontroll: Utbildning för förtroendevalda i socialnämnden Strängnäs kommun 2021-06-23
 - Verksamhetsplan 2021-2023
 - Internkontrollplan för socialnämnden 2021
 - Flerårsplan 2022-2024
 - Kontorsplan för socialkontoret 2021
 - Socialkontorets månadsstatistik 2021

- ▶ Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
 - Risk- och väsentlighetsbedömning 2019
 - Risk- och väsentlighetsbedömning 2020
 - Risk- och väsentlighetsbedömning 2022-2024
 - Delårsrapport 2 2020
 - Delårsrapport 2 2021
 - Intern kontroll - inbjudan till utbildning och workshop
 - Riktlinjer för internkontroll
 - Verksamhetsplan 2022-2024
 - Årsrapport 2019
 - Årsrapport 2020

- ▶ Kulturnämnden
 - Intern kontroll - inbjudan till utbildning och workshop
 - Workshop kring verksamhetsplan 2021-2023
 - Diskussion: Nämndmål till verksamhetsplan för 2022-2024
 - Riktlinjer för internkontroll

- ▶ Barn- och utbildningsnämnden
 - Kommunalekonomernas förening: "Intern kontroll Strängnäs 2020-04-28"

- Internkontroll BUN Uppföljning 2018 Plan 2019
- Rutin för internkontroll för barn- och utbildningsnämnden
- Internkontrollplan 2019
- ▶ Teknik- och fritidsnämnden
 - Intern kontroll - inbjudan till utbildning och workshop
 - Workshop nr 2 VP 2020 för TFN
 - Risk- och väsentlighetsbedömning 2020
 - Enkät inför workshop VP 2022 - TFN
 - Workshop 2 TFN inför VP 2022
 - Workshop 3 TFN inför VP 2022
 - Risk- och väsentlighetsbedömning 2021
 - Rutin för internkontroll för teknik- och fritidsnämnden 2020
 - Rutin för internkontroll för teknik- och fritidsnämnden 2021
 - Teknik- och fritidskontorets verksamhetsrapport oktober 2021
 - Teknik- och fritidskontorets verksamhetsrapport november 2021
 - Handlingsprogram för skydd mot olyckor i Strängnäs kommun 2021-2023
 - Verksamhetsplan 2022-2024
 - Delårsrapport 2, 2021
 - Kompetensförsörjningsplan Räddningstjänsten
 - Uppföljning internkontroll 2021